

regel der liefde gevorderd worden, hoe verschillend ook wat den vorm betreft, toch denzelfden grondslag hebben"; „want men moet in de apostolische brieven niet eene uitdrukkelijke vermelding zoeken van die dingen" (welke op het regeeren betrekking hebben), „vermits hunne bedoeling niet is een wereldlijke heerschappij te vormen, maar het geestelijk rijk van Christus te grondvesten" (23).

Twee tegenwerpingen tegen het gronden der rechtsbeginselen op de uitspraken der Heilige Schrift vereischen nadere bespreking.

De eerste is dat, waar vooraf het resultaat vast staat, wetenschappelijk onderzoek onmogelijk, ja ondenkbaar is. Het is dan ook uit naam der wetenschap dat zeer velen, ook geloovige Christenen, de „zelfstandigheid van het staatsrecht zoowel als van de wetenschap in het algemeen" bepleiten, en tegen eene „Universiteit op gereformeerden grondslag" gekant zijn.

Mijn antwoord is tweeërlei. Vooreerst is de eisch der „Voraussetzungslosigkeit" eene onmogelijke eisch, en al bestaat in theorie aan elke universiteit de meest mogelijke vrijheid van onderwijs, tot „wetenschappelijk man" wordt, zoo ooit, dan toch uiterst zeldzaam gestempeld alwie de eenmaal door „de geleerden" vastgestelde praemissen verwerpt.

Ten anderen merk ik op, dat, zoo men het Woord Gods als eene goddelijke openbaring beschouwt waarvan het gezag moet erkend worden, men niet vooraf de resultaten vaststelt waartoe men komen moet, maar alleen erkent dat er vaststaande waarheden zijn van waar men heeft uit te gaan.

Op natuurkundig gebied wordt het onderzoek omtrent de aanwezigheid, den samenhang en de toepassing van natuurwetten in het minst niet belemmerd door de omstandigheid, dat de verschijnselen zelve waarover het onderzoek loopt onomstootelijk vast staan. Eveneens nu gaat het met het wetenschappelijk onderzoek op